

Njuolggadusat "Doarjja vuodđoealáhusaide" ohcanvuđot doarjja 2019

Sámegillii

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sisdoallu

<i>1.1 Doarjjaortnega mihttomearri ja vuoruheamit</i>	4
1.1.1 Doarjjaortnega mihttomearri	4
1.1.2 Vuoruheamit	4
1.1.3 Ulbmilolahusa eavttut	4
<i>1.2 Ohcama hábmi ja sisdoallu</i>	5
1.2.1 Doarjjaoažžu / Gii/geat sáhttet ohcat	5
1.2.2 Ohcanáigemearri	5
1.2.3 Gáibádusat ohcamii	5
1.2.4 Eavttut ohccái	5
<i>1.3 Meroštallannjuolggadusat, definišuvnnat ja EEO-njuolggadusat</i>	5
1.3.1 Meroštallannjuolggadusat	5
Eanadoallu	6
Mariidnaealáhusat	6
1.3.2 Definišuvnnat	6
1.3.3 EEO-njuolggadusat	7
<i>1.4 Ohcamiid meannudeapmi</i>	8
1.4.1 Ohcamiid meannudeapmi	8
1.4.2 Mearrádus ja dohkkeheapmi	8
1.4.3 Eavttut doarjjaoažžui	8
1.4.4 Gárvvistanáigemearri	8
1.4.5 Rievdadusat doarjjaeavttuin	8
1.4.6 Máksineavttut	9
<i>1.5 Raporteren</i>	9
1.5.1 Raporteren ulbmilolahusa ektui	9
1.5.2 Bearráigeahččan ja čuovvuleapmi	9
1.5.3 Doarjaga ruovttoluotta máksin ja sihkkun	10

1.1 Doarjjaortnega mihttomearri ja vuoruheamit

1.1.1 Doarjjaortnega mihttomearri

- Eanet bargosajit vuodđoealáhusain ovdal jagi 2025.

1.1.2 Vuoruheamit

Eanadoallu

- Dálá doaibmavistiid divvun ja stuorideapmi.
- Láhčči doaibmabijut ja prošeavttat mat váikkkuhit rekrutterema, buoret árvoháhkama ja eanadoalu ahtanuššama.

Mariidnaealáhusat:

- Láhčči doaibmabijut ja prošeavttat mat váikkkuhit buoret árvoháhkama ja mariidna varasávdnasiid viidáset nállašuhhtima, erenoamážit dainna áigumušain ahte bisuhit ja nannet guolleuostáiváldima.
- Bivdofatnasa, bargoreaiduid ja dávviriid vuosttaš gearddi investeremat,
- Nuoraid guolástusprošeavttat.

Boazodoallu:

- Ovttasbargoprošeavttat boazodoalus mat váikkkuhit boazodoalu areálavuođu sihkkarastima.
- Gelbbolašvuođa- ja kapasitehta buorideapmi boazodoalus.
- Oktasaš prošeavttat mat dorjot boazodoalu bearašvuđot ealáhussan.
- Ovttasbargoprošeavttat boazodoalu árbedieđuid fievrrideamis sohka buolvvaid gaska.

1.1.3 Ulbmilolahusa eavttut

Eanadoallu:

- Ođasmahttojuvvon doaibmavistiid eanadoalus.
- Doaluid stabiila lohku dan viđa gielddas mat gullet SápmiAgrii.
- Lasihit burruid njuovvandeattu Romssas ja Finnmárrkus riikagaskamearrái.
- Lasihit gáicabierggu buvttadeami.

Mariidnaealáhusat

- Stabiila guolleuostáiváldilohku vuotnabivdofatnasiid várás.
- Bisuhit bivdofanaslogu STN-guovllus.
- Nannet rekrutterema.

Boazodoallu:

- Eanet ovttasbargoprošeavttat mat nannejit boazodoalu areálagáhttema.
- Boazodoalu areálavuođu ii unniduvvo álggage.
- Váikkkuhit gelbbolašvuođa ja kapasitehta nannema.
- Nannet boazodoalu bearašvuđot ealáhussan ja buoridit árvoháhkama.
- Eanet duođaštit boazodoalu árbedieđuid.

1.2 Ohcama hábmi ja sisdoallu

1.2.1 Doarjjaoažžu / Gii/geat sáhttet ohcat

- Guokte dahje eanet orohaga/siidda mat háliidit álggahit ovttasbargoprošeavttaid. Ealáhusorganisašuvnnat mat háliidit álggahit ovttasbargoprošeavttaid maid eanet aktevrrat boazodoalus servet.
- Ohccit geat áigot hukset doaibmavistiid, ja ohccit geat áigot ovddidit eanadoalu sámi guovlluin.
- Ovtaolbmot fitnodagat, dahje OS, registrerejuvvon ovttatregistaris.
- Guolásteaddjit registrerejuvvon Guolástuslogus.
- Vuostáiváldinrusttegat ja bálvalanrusttegat.
- Guokte gielda STN-guovllus mat áigot álggahit nuoraidguolástusprošeavtta.
- Fitnodagat, ásašusat ja organisašuvnnat mat ožžot doarjaga, galget leat registrerejuvvon Norgga Ovttatregistarii.

1.2.2 Ohcanáigemearri

- Rabas ohcanáigemearri

1.2.3 Gáibádusat ohcamii

- Sámedikki digitála ohcanskovvi galgá geavahuvvot. Ohcamat mat eai ollašuhte ohcaneavttuid, hilgojuvvojit.
- Prošeavtta ollislaš gollogeahčastat ja ruhtadanplána, ja fitnodaga doaibmabušeahhta.
- Prošeaktačilgehus mas válddahuvvo mihttomearri, boađusmihttu, fágalaš sisdoallu, kundarat ja boahhteáiggi plánat.
- Sus guhte vuolláičállá ohcama, ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ ásašusa jna.

1.2.4 Eavttut ohccái

- Ohcci doaibma galgá dávistit gustovaš lágaide ja njuolggadusaide, dát guoská maiddái vearro-, divat- ja rehketdoalloláhkaaddimii.
- Doaibmabidju masa doarjja ohccojuvvo ii sáhte leat čađahuvvon dahje álggahuvvon ovdalگو Sámediggi lea ožžon ohcama.
- Ohcci lea geatnegas addit Sámediggái buot dieđuid mat dárbbášuvvojit ohcama meannudeapmái, maiddái dieđihit leago ožžon eará almmolaš doarjaga.

1.3 Meroštallannjuolggadusat, definišuvnnat ja EEO-njuolggadusat

1.3.1 Meroštallannjuolggadusat

- Vuolimus doarjaráđji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Almmolaš doarjja oktiibuot ii sáhte leat badjel 50 % prošeavtta/doaibmabiju rehketdollui fievrriduvvon goluin. Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollogeahčastat lea badjel 8 000 000 ru.
- Iežas bargu ii sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon prošeaktagoluin. Iežas bálkka ja iežas dávviriid láigu ii sáhte leat eanet go márkanhaddi. Gáibiduvvojit vuolláičállojuvvon diibmolisttat. Iežas

barggu viidodat árvvoštallojuvvo dalle go ohcá ja čilgejuvvo ohcamis. Sámediggi árvvoštallá iežas barggu individuála juohke ohcamis, dát guoská maiddá iezas kapitála gáibádussii.

Boazodoallu

- Sámediggi sáhtá juolludit doarjaga gitta 35 % rádjai dohkkehuvvon gollogeahčastagas ja eanemusat 300 000 ru.

Eanadoallu

- Sámediggi sáhtá juolludit doarjaga gitta 35 % rádjai dohkkehuvvon gollogeahčastagas ja eanemusat 300 000 ru.

Mariidnaealáhusat

- Fatnasiid vuosttaš gearddi investeren:
 - Sámediggi sáhtá juolludit doarjaga gitta 35 % rádjai dohkkehuvvon gollogeahčastagas.
 - Stuurámus doarjja oastit geavahuvvon fatnasa lea 200 000 ru. Ođđa fatnasa oastimii lea stuurámus doarjja 300 000 ru.
 - Doarjja addojuvvo dušše oastit fatnasa mii lea vuollel 30 jagi boaris.
 - Doarjjaoažžu galgá leat registrerejuvvon Guolástuslogus jos galggaš oažžut doarjaga bivdofatnasii.
- Reaiduide ja dávviriidda go vuosttaš gearddi oastá bivdofatnasa:
 - Sámediggi sáhtá addit doarjaga gitta 35 % rádjai dohkkehuvvon gollogeahčastagas ja eanemusat 100 000 ru. Doarjja reaiduide ja dávviriidda sáhtá addojuvvot dušše doarjaga addima oktavuodas bivdofatnasa oastimii.
- Viidáset nállašuhhtimii, ovddidanprošeavttaide ja vuostáiváldinrusttegiidda ja bálvalusrusttegiidda guolástusealáhusat:
 - Doarjja addojuvvo gitta 35% rádjai dohkkehuvvon goluin, ja stuurámus doarjja lea 300 000 ru.
- Doarjaga oktavuodas vuostáiváldinrusttegiidda galgá dain leat vuostáiváldin- ja oastindohkkeheapmi.
 - Doarjja sáhtá addojuvvot dušše bálvalusrusttegiid mii geavahuvvo oktasaččat mas leat oktasaš doaimmat.
- Nuoraidguolástusprošeakta:
 - Doarjja addojuvvo gitta 35% rádjai dohkkehuvvon goluin, stuurámus doarjja sáhtá leat gitta 100 000 ru rádjai. Olahusjoavkun leat nuorat gaskal 14 ja 25 jagi geat áigot searvat nuoraidguolástusprošektii. Golut mat sáhttet dohkkehuvvot lea bálkka skiipahovdii, geas lea oahpahasovddasvástádus, fanasláigui, boaldámuššii, dáhkádussii, unnit investeremiidda ja dasto plánemii ja organiseremii.
 - Prošeaktajođiheadji galgá leat ámmátguolásteaddji/skiipahoavda geas lea iežas dahje láigohuvvon fanas. Son galgá addit oahpahusa sihkarvuodas ja reaidogeavaheamis ja sálláša/guliid gieđahallamis ja doalvumis vuostáiváldinrusttegiid.

1.3.2 Definišuvnnat

- Doaibmagollun lohkkovuvvojit: rehketoallo- ja revišuvdnabálkkážit, reantogolut, divadat, eará finánsagolut, vearro- ja divatgolut, elrávdnji, vistegolut, dáhkádusat, penšuvdnagolut, sosiálagolut,

eará bargiidgolut, stivrabálkkážit, stivragolut, fitnodatčoahkkin- ja váldočoahkkingolut, árvonjeaidimat ja -geahpedeamit.

- Sosiálagollun lohkkovuvvojit: bargiid skeaŋkkat, bargiid kurssat, nuvttá kantiidna ja eará sullasaš ovddut.
- Vuodjinfievrun lohkkovuvvo: vuodjinfievru FOR-1994-10-04-918 láhkaásahusa nuppi kapihtala mielde vuodjinfievrruid, osiid ja biergasiid teknikkalaš gáibádusaid ja dohkkeheami birra (vuodjinfievroláhkaásahus).
- Doarjja ii addovuvvo vuodđoinvesteremiidda mohtorfievrruide, eandoalloreaidduide, gálvogoluide, bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, sosiála goluide, doaibmabijuide mat botnjet gilvvu, láigohanvisttiide, vuorkávisttiide ja reaidovisttiide, giddodagaid oastimii, leasemii, sieiva lonuhemiide, geavahuvvon mašiinnaide ja reaidduide, bálkágoluide, vuodđoohppui iige doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahttapoasttaid bokte. Doarjja ii addovuvvo kurssaide, semináraide ja konferánssaide searvamii, iige daid lágideapmái. Spiehkastit sáhtta proševtain main gelbolašvuolta ja kapasitehta buoriduvvo boazodoalus, ja ovtasbargoproševtain boazodoalu árbedieđuid sirdimis sohka buolvvaid gaskka.

1.3.3 EEO-njuolggadusat

Sámedikki doarjjaortnegat fertejit leat EEO-šiehtadusa njuolggadusaid rámmaid siskkobealde stáhta doarjaga ektui. Sámediggái gusket EEO-šiehtadusa mearrádusat seamma láhkai go stáhta- gieldda- ja fylkkahálddašepmái dan ektui movt almmolaš doarjagat galget juolluduvvot.

Doarjaga sáhtta muhtun oktavuodain juolludit EEO-šiehtadusa mearkkašmeahttun doarjaga njuolggadusaid mielde. Njuolggadusat unnibuš doarjagiid birra čuvvot skábmamánu 14. b. 2008 láhkaásahusa nr 1213. Dáid njuolggadusaid mielde ii sáhte doarjjaoažžu vuostáiváldit unnibuš doarjaga eanet go oktiibuot 200 000 Euro 3 rehketdoallojagi áigodagas.

Ovdalgo doarjaga sáhtta máksit ferte doarjjaoažžu duođaštit Sámediggái ahte ii oaččo unnibuš doarjaga eará sajis máksinjagi dahje guovtti ovddit jagiin mat oktiibuot Sámedikki doarjagiin gaskamearálaččat eai leat badjel 600 000 Norgga ruvnu. Vejolaš ođđa almmolaš doarjjaohcamiid oktavuodas (beroškeahtta gos oažžu doarjaga) lea doarjjaoažžus geatnegasvuolta dieđihit dán doarjaga birra. Dieđihangeasku gusto 3 rehketdoallojagi fáladatáigemeari rájes.

ESA sáhtta geatnegahttit Sámedikki gáibidit doarjaga ruovttoluotta doarjjaoažžus, jos doarjja ii leat geavahuvvon njuolggadusaid mielde dahje doarjjaoažžu ii geavat doarjaga dan ulbmilii masa lea addovuvvon.

1.4 Ohcamiid meannudeapmi

1.4.1 Ohcamiid meannudeapmi

- Ohcamat árvoštallojuvvojit ekonomalaš, márkaniidguoski, teknikkalaš, servodatlaš ávkki, dáiddalaš, fágalaš ja eará guoskevaš beliid vuodul. Earret eará árvoštallojuvvo ahte leago prošeavtta geavahusas vejolaš čađahit.
- Ohcamiid árvoštallamis deattuhuvvo ahte gullá go Sámedikki vuoruhemiide fágalaš sisdoalu, ámmátlašvuoda ja kvalitehta dáfus.
- Ohcamiid meannudeami oktavuodas sáhtá Sámediggi árvoštallat ohcci/doaimma guhkes áiggi birgenlági, stabilitehta, nanusvuoda ja čađahannávccaid.
- Sámediggi sáhtá viežžat kredittadieđuid ohcci birra.
- Deattuhuvvo raporteremiid váilun ja gárvviteami maŋŋoneapmi ovdeš doarjjaáššiin.
- Ohcamat mat eai deavdde ohcaneavttuid hilgojuvvojit.
- Ohcamat meannuduvvojit dađistaga ja golmma mánu sisa dan rájes go ohcan lea joavdan.
- Sámediggi sáhtá jearrat eanet duođaštusa dahje gohččut čielggadanságastallamii.
- Sámediggi váldá várašumi das ahte prošeavtta ohcansubmi ja viidodat sáhtá muddejuvot oassin doarjjaruđaid ollislaš rámma árvoštallamis.

1.4.2 Mearrádus ja dohkkeheapmi

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjeivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jos Sámediggi ii oaččo eavttuid dohkkeheami, sihkkojuvvo doarjja duođi eanet dieđitkeahhtá.
- Sus guhte vuolláičállá doarjjaeavttuid, ferte leat fápmudus geatnegahttit fitnodaga/ áhahusa jna.

1.4.3 Eavttut doarjjaoažžui

- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta.
- Doarjjaoažžus galgá leat dásseárvo- ja mánggabealatvuoda perspektiiva doaimmastis, bálvalusainis ja buktagiinnis.
- Maŋŋá doarjjamearrádusa sáhtá leat váldonjuolggadus ahte ii addojuvvo eanet doarjja seamma doaibmabidjui/prošektii.

1.4.4 Gárvvistanáigemeari

- Áigemeari gárvviteapmái lea 1 jahki, muhto sáhtá addojuvvot 2 jagi doarjjeivve dáhtona rájes.
- Erenoamáš ákkaid vuodul sáhtá doarjjaoažžu čálalaččat ohcat guhkit áigemeari prošeavtta/doaibmabiju gárvviteapmái. Ohcan galgá vuodustuvvot. Prošeavtta gárvviteami ii sáhte maŋjit eanet go 2 jagi maŋŋá doarjjeivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttit guhkidit vel eanet áigemeari, muhto dan ferte ohcat.

1.4.5 Rievdadusat doarjjaeavttuin

- Doarjjaoažžu ii sáhte čađahit mearkkašahtti rievdadusaid guoskevaš prošeavttas dahje doaibmabijus ovdalgo lea čálalaččat dieđihan Sámediggái ja ožžon Sámedikkis čálalaš

dohkkeheami. Dohkkehuvvon ruhtadanplána ja investerenplána rievdadeapmi adnojuvvo álo mearkkašahtti rievdadussan.

1.4.6 Máksineavttut

- 50 % doarjagis máksojuvvo ávžžuhusa mielde, dalle go prošeakta/doaibmabidju álggahuvvo ja 50 % dalle go prošeakta lea loahpahuvvon ja Sámediggi lea dohkkehan rehketoalu ja raportta.
- Jos ohcci ovdal lea ožžon doarjaga Sámedikkis ja doarjjaoažžu lea rihkkon doarjjaeavttuid, de sáhtá dat dagahit dan ahte máksimat bissehuvvojit dassáziigo eavttuid rihkkun lea nohkan.

1.5 Raporteren

1.5.1 Raporteren ulbmilolahusa ektui

- Doarjjaoažžu galgá raporteret ruđaid geavaheami birra masa geavahuvvo Sámedikki raporterenmála. Raporta galgá čájehit bohtosiid prošeavtta mihttomeari ja doaibmabiju ektui.
- Eanadoallu
 - Man ollu áigái heivehuvvon doaibmavistit leat eanadoalus.
 - Geahčastat doallogu lassáneamis dan viđa gielddas mat gullet SápmiAgrii.
 - Statistihkka mas oidno burruid njuovvandeaddu Romssas ja Finnmárkkus riikagaskameari ektui.
 - Man ollu buvdat Romssas vuvdet gáicabierrgu.
- Mariidnaealáhusat
 - Man ollu guollevuostáiváldimat leat vuotnabivdofatnasiid várás.
 - Man ollu bivdofatnasat STN-guovllus.
 - Man galle nuora leat searvan rekrutterenprosektii.
- Raporteren boazodoallu
 - Man galle ovttasbargoprošeavtta nannejit boazodoalu areálagáhttema.
 - Ovdáneapmi boazodoalu areálavuodus.
 - Man galle doaibmabiju čatnasit gelbbolašvuoda ja kapasitehta buorideapmái.
 - Man galle doaibmabiju čatnasit boazodoalu stivremii ealáhussan, mas deattuhuvvo:
 - Boazodoallu bearašvuodot ealáhussan
 - Lassánan árvoháhkkan ealáhusas
 - Boazodoalu árbedieđuid duodašteapmi

1.5.2 Bearraigeahččan ja čuovvuleapmi

- Rehketoallu ruđaid geavaheamis galgá čájehit ollislaš goluid ja dietnasa. Dasa gullet prošeavtta/ doaibmabiju eará vejolaš doarjagat ja dietnasat. Rehketoallui sáhtá váldit mielde dušše dakkár goluid ja dietnasiid mat njuolga leat čadnojuvvon prošeavtta/doaibmabiju čađaheapmái. Dalle go lea dohkkehuvvon gollomeroštus, galgá rehketoallu leat bardojuvvon nu ahte dan sáhtá

buohtastahtit gollomeroštusain. Stuorra spiehkastagaid dohkkehuvvon gollomeroštusa ja rehketdoalu gaska galgá kommenteret.

- Prošeaktarehketdoalu ruđaid geavaheamis galgá autoriserejuvvon, stáhtaautoriserejuvvon dahje registrerejuvvon revisora duođaštit. Sámediggi sáhtá bivdit eanet duođaštusa rehketdoalus. Stáhta fitnodagaide mat leat Riikarevišuvnna vuollásaččat ii guoskka dát gáibáduš.
- Doarjjaoažžu gii lea registrerejuvvon momsaregistaris, galgá rehketdoalus čájehit goluid ja dietnasiid momssa haga. Dát ii guoskka sidjiide geat leat luvvejuvvon momsadivadis dahje ožžot spiehkastit momsadivada rehkenastimis.
- Jos loahpalaš golut prošeavtta/doaibmabiju rehketdoalus leat unnit go dat dohkkehuvvon gollomeroštus mii boahťa ovdan mearrádušas, de sáhtá Sámediggi oanidit doarjaga vásttolaččat.
- Sámediggi sáhtá dárkkistit geavahuvvojit go ruđat eavttuid mielde, gč. juolludusnjuolggadusaid § 10 nuppi lađđasa ja riikarevišuvdnalága § 12 goalmát lađđasa.
- Sámediggi sáhtá bivdit eanet dieđuid maid ohcci lea geatnegas buktit. Dát guoská dieđuide mat galget geavahuvvot statistihkkii ja eará raporteremii.

1.5.3 Doarjaga ruovttoluotta máksin ja sihkkun

- Prošeavtta gárvviteami oktavuodas galget geavatkeahťes doarjjaruđat máksojuvvot ruovttoluotta Sámediggái.
- Sámediggi gáibida doarjaga ruovttoluotta máksojuvvot jos dat lea máksojuvvon menddo ollu.
- Sámediggi sáhtá geassit doarjjalohtpádusa ruovttoluotta dahje gáibidit ahte doarjja máksojuvvot ruovttoluotta jos:
 - Doarjjaoažžu lea rihkkon dieđihangeaskku
 - Doarjja ii geavahuvvo daid eavttuid mielde mat leat mearriduvvon doarjjareivves
 - Lea gáibiduvvon heaittiheapmi, ovddiduvvon reastaluvvangohčus, priváhta dahje almmolaš vealgešiehtadallamat leat rahppojuvvon doarjjaoažžu ektui dahje doarjjaoažžu heaitá máksimis máksámušaidis
 - Doarjjaoažžu lea rihkkon dáid njuolggadusaid mearrádušaid.
 - Investerenobjekta lea vuvdojuvvon ovdal go vihtta jagi leat gollan maŋŋá go doarjja lea juolluduvvon. Doarjja sáhtá unniduvvot gorálaččat.
- Jos doarjjaoažžu dákkár oktavuodain ii mávsse ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit máksojuvvot dan mii lea buorin. Jos ruđat eai máksojuvvot ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtá gáibidit maŋŋoneami ovddas reanttuid vel lassin, gč. juovlamánu 17. b. 1976 mannosáš lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan máksima oktavuodas jna.